

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie z powództwa Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego
Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego z/s w W. przeciwko P. H.
o zapłatę
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 10 maja 2023 r.
wniosku powoda o wyłączenie asesora sądowego Sądu Rejonowego w G. M. O.
od orzekania w sprawie o sygn. I C [...]

pozostawia wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pismem z 8 grudnia 2022 r. pozwany P. H. wniósł o wyłączenie asesora
sądowego Sądu Rejonowego w G. M. O. od orzekania w sprawie I C [...].

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wywiedziony w niniejszej sprawie wniosek o wyłączenie należało pozostawić
bez rozpoznania.

W pierwszej kolejności odnieść należy się do istoty instytucji wyłączenia
sędziego w sprawach cywilnych. Stanowi o tym art. 49 § 1 k.p.c. We wniosku
błędnie wskazano jako podstawę wyłączenia art. 40 i 41 k.p.k. Przepisy te –
z uwagi na przedmiot sprawy głównej (sprawa o zapłatę) nie mają zastosowania.
Odnoszą się one bowiem do wyłączenia sędziego w sprawach karnych.

Zgodnie z brzmieniem art. 49 § 1 k.p.c. sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Wykładnia art. 49 § 1 k.p.c. pozwala na sformułowanie dwóch przesłanek, które umożliwiają uwzględnienie wniosku o wyłączenie sędziego. Po pierwsze, może to nastąpić, gdy w okolicznościach konkretnej sprawy występuje obiektywna, a więc weryfikowalna, wątpliwość co do jego bezstronności (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 maja 2022 r., II CSKP 288/22). Po drugie, gdy wątpliwość ta ma charakter uzasadniony (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2019 r., II CO 208/19). Należy przy tym podkreślić, że nie jest wystarczające subiektywne przekonanie wnioskodawcy o braku bezstronności sędziego. Z uwagi na przyjętą przez ustawodawcę konstrukcję tej instytucji, niezbędne jest oparcie się na obiektywnych, racjonalnych i dających się zweryfikować okolicznościach konkretnej sprawy przemawiających za wyłączeniem sędziego od jej rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 1 lutego 2023 r., I NWW 246/22). To na wnioskodawcy ciąży obowiązek wykazania wystąpienia w konkretnym przypadku tych przesłanek (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 października 2020 r., III CO 49/20).

W orzecznictwie Sądu najwyższego wyraźnie i słusznie ponadto akcentuje się, że art. 49 § 1 k.p.c. nie stanowi podstawy wyłączenia w oparciu o zarzuty kwestionujące prawidłowość powołania sędziego przez Prezydenta na podstawie art. 179 Konstytucji RP (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2021 r., I NWW 112/20).

Przenosząc powyższe na grunt analizowanej sprawy należy w pierwszej kolejności wskazać, że wywiedziony wniosek ma charakter abstrakcyjny, nie odnosi się bowiem do żadnych okoliczności związanych ze sprawą o sygn. I C [...]. Lektura uzasadnienia wskazuje, że osią argumentacji zgłoszonego wniosku jest kontestowanie przez stronę procedury konkursowej prowadzonej przez Krajową Radę Sądownictwa, a ukształtowaną przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3). To z kolei w ocenie Autora wniosku spowodowało

automatyczny brak bezstronności wyznaczonego do rozstrzygnięcia sprawy asesora.

Zgodnie z brzmieniem art. 26 § 2 zd. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 1904, dalej: „ustawa o SN”) do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. W myśl zaś art. 26 § 3 tego aktu wniosek, o którym mowa w § 2, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

Odnosząc się do użytej we wniosku argumentacji, nie można zapominać, że kwestionowana przez wnioskodawcę procedura powołania Krajowej Rady Sądownictwa, a tym samym jej pozycji ustrojowej, była przedmiotem kontroli konstytucyjnej przeprowadzonej przez Trybunał Konstytucyjny, którego orzeczenia w myśl art. 190 ust. 1 Konstytucji RP mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Są nimi związane zatem wszystkie podmioty występujące w obrocie prawnym, w tym także organy stosujące prawo (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 października 2022 r., I NWW 142/22). W efekcie kontroli konstytucyjnej, przepisy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3), wyrokiem z 25 marca 2019 r., K 12/18, uznane zostały za zgodne z art. 187 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 w związku z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 173 oraz z art. 186 ust. 1 Konstytucji RP. Skutki tego rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego wiążą zatem także Sąd Najwyższy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 22 sierpnia 2018 r., III PK 71/17).

Przypomnieć należy, że w świetle aktualnie obowiązujących przepisów nie ma możliwości kwestionowania prawidłowości powołania sędziego przez Prezydenta RP (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 listopada 2022 r., I NWW 130/21). Zdaje się, że Autor wniosku próbuje przeforsować taką wykładnię art. 49 § 1 k.p.c., która umożliwiałaby kontestowanie bezstronności każdego

orzekającego w Polsce sędziego, odwołując się do argumentów abstrakcyjnych, oderwanych od osoby sędziego i konkretnej sprawy, a konsekwencji całkowicie uniemożliwiającej określonym podmiotom sprawowanie wymiaru sprawiedliwości. Nie da się odczytywać tak sformułowanego wniosku inaczej, jak podważanie uprawnienia do pełnienia przez daną osobę czynności jurydycznych. Zaznaczyć raz jeszcze należy, że powołanie przez Prezydenta RP rozstrzyga w sposób definitywny kto jest sędzią (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lutego 2023 r., I NWW 191/21). Tak powołany sędzia posiada przymiot bezstronności, w każdej sprawie, chyba że wystąpią uzasadnione okoliczności przemawiające za tym, że nie powinien w konkretnym postępowaniu brać udziału. Okoliczności te, jak wskazano powyżej, nie mogą mieć charakteru abstrakcyjnego. Taki abstrakcyjny charakter mają wyartykułowane w uzasadnieniu wniosku o wyłączenie argumenty, odnoszące się do tego, że sędzia nie jest bezstronny tylko dlatego, że został powołany w określonej procedurze. Tak sformułowane argumentowanie nie może odnieść pożądanego przez wnioskodawcę skutku.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 26 § 3 ustawy o SN orzekł jak w sentencji.

MR